

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΥΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α'

Αθήνα 8 Σεπτεμβρίου 1995
Αρ.Πρωτ. Βαθμός Πρωτ.ρ.
Γ2/6799 ΕΞ.ΕΠΕΙΓΟΝ

Ερμού 15
101 85 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Γ.ΦΑΡΑΓΓΙΤΑΚΗΣ
Τηλέφωνο: Σ.ΠΛΑΤΑΝΙΣΤΙΩΤΗ
32 29 928

FAX: 32.48.264 - 3224249

TELEX: 21.60.59 - 21.62.70

GAGA

ΠΡΟΣ: ΤΙΣ Δ/ΝΣΕΙΣ Β/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΟΛΗΣ ΤΗΣ
ΧΩΡΑΣ
(ΥΠΟΨΗ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ Π.Ε)

ΘΕΜΑ: "Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης".

Η εθελοντική δημιουργική συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών σε προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε) κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά αποτελεί ελπιδοφόρο μήνυμα για τη δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων που οδηγούν σε υπευθύνες στάσεις και συμμετοχικές συμπεριφορές των νέων. Όλοι οι συντελεστές των προσπαθειών αυτών είναι άξιοι συγχαρητηρίων.

Επειδή από τη συνεχή επικοινωνία της Δ/νσής μας τόσο με τους Υπευθύνους Π.Ε των Νομών όσο και με τις σχολικές μονάδες έχουν καταγραφεί διάφορα ερωτήματα σε σχέση με την εφαρμογή της Υπ.Απόφασης Γ2/4867/28.8.92 (ΦΕΚ 629/τ.β'/23.10.92) και της Εγκυκλίου 4995/21.9.94 της Δ/νσής μας που αφορούν το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων Π.Ε, διευκρινίζουμε τα παρακάτω σημεία:

1. Σε κάθε Σχολείο, κατά τον μήνα Σεπτέμβριο γίνονται προκαταρκτικές συσκέψεις μεταξύ ενδιαφερομένων εκπαιδευτικών του Συλλόγου και στη συνέχεια συνάντηση μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, προκειμένου να σχηματισθούν προτάσεις προγραμμάτων Π.Ε (Επιλογή θέματος, καθορισμός στόχων, δημιουργία ομάδων, προσδιορισμός πορείας εξέλιξης, προώθηση συνεργασιών, οικονομικές ανάγκες στήριξης κλπ). Οι προτάσεις αυτές

παρουσιάζονται σε ειδική Παιδαγωγική Συνεδρίαση του Συλλόγου Καθηγητών για την Π.Ε που γίνεται υποχρεωτικά ύστερα από πρόσκληση του Δ/ντή περί τα τέλη Σεπτεμβρίου.

Ο Σύλλογος ενημερώνεται από τους συναδέλφους για τις προτάσεις τους και αποφασίζει για την υποβολή τους στη Δ/νση Β/θμιας του Νομού όπως και για τις προτεινόμενες υπερωρίες ή μειώσεις ωραρίου για τους συναδέλφους που θα συμμετέχουν στα προγράμματα.

Αντίγραφο του πρακτικού της συνεδρίασεως συνυποβάλλεται με το σχέδιο κάθε προγράμματος στην Υπεύθυνο Π.Ε της Δ/νσης Β/θμιας του Νομού μέχρι τη 15η Οκτωβρίου εκάστου έτους.

Εάν για οποιοδήποτε λόγο υπάρξει μεταγενέστερη επιθυμία εκπαιδευτικών και μαθητών για υλοποίηση προγράμματος Π.Ε είναι δυνατόν, ύστερα από συνεννόηση με τον Υπεύθυνο Π.Ε του Νομού και εφόσον ακολουθηθεί η προαναφερθείσα διαδικασία (Συνεννοήσεις, Συνεδρίαση Συλλόγου κλπ), να υποβληθεί σχέδιο προγράμματος Π.Ε στη Δ/νση Β/θμιας του Νομού το αργότερο μέχρι τη 15η Δεκεμβρίου.

Σημειώνουμε ότι ελάχιστος χρόνος διάρκειας ενός προγράμματος θεωρείται το πεντάμηνο.

Η ρύθμιση αυτή είναι αναγκαία για λόγους προγραμματισμού από την πλευρά των Υπευθύνων Π.Ε.

Εκτός από τα κανονικά προγράμματα Π.Ε σε κάθε σχολική μονάδα είναι δυνατόν να οργανώνονται και να πραγματοποιούνται περιβαλλοντικές δραστηριότητες, όπως καθαρισμοί, δένδροφυτεύσεις, αμιλίες, οικολογικές εκδρομές, επισκέψεις χώρων ειδικού ενδιαφέροντος, ανακυκλώσεις υλικών κ.α οι οποίες θα πρέπει να ενθαρρύνονται από το Σύλλογο των καθηγητών και τη Δ/νση του Σχολείου.

Αυτές οι μεμονωμένες και μικρής διάρκειας δραστηριότητες που δεν είναι ενταγμένες σε κανονικό πρόγραμμα Π.Ε δεν υποστηρίζονται οικονομικά από τις Δ/νσεις Β/θμιας των Νομών.

Κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να έχει υπερωριακή αποζημίωση ή μείωση του ωραρίου του κατά δύο (2) ώρες από την εβδομαδιαία συμμετοχή του σε κάθε πρόγραμμα Π.Ε.

Επειδή κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να συμμετέχει μέχρι και σε δύο κατ' ανώτερο όριο προγράμματα Π.Ε, η υπερωριακή του αποζημίωση ή μείωση ωραρίου μπορεί να φθάσει συνολικά τις τέσσερις (4) ώρες εβδομαδιαία.

Επισημαίνουμε ότι οι υπερωρίες των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν σε εγκεκριμένα προγράμματα Π.Ε πληρώνονται σύμφωνα με τα διευκρινιζόμενα στο IB/4698/2.6.95 έγγραφο της Δ/νσης Οικονομικών Υποθέσεων του ΥΠΕΠΘ που επισυνάπτεται.

Σε καμιά περίπτωση οι υπερωρίες δεν πληρώνονται από τον 5164 ο οποίος καλύπτει αποκλειστικά οικονομικές στήριξεις προγραμμάτων Π.Ε για αγορά υλικών, μετακινήσεις, εκδόσεις κλπ.

Η παιδαγωγική ομάδα τηρεί συνοπτικό ημερολόγιο εξέλιξης του προγράμματος το οποίο τίθεται υπόψη του Δ/ντή του Σχολείου και του υπεύθυνου Π.Ε του Νομού.

3. Σε κάθε πρόγραμμα Π.Ε που υποβάλλεται για έγκριση μπορούν να συμμετέχουν ένα ή περισσότερα μαθητικά τμήματα, ενώ για κάθε τμήμα που συμμετέχει δικαιολογείται η απασχόληση μέχρι και 2 καθηγητών με την προαναφερθείσα μείωση ωραρίου ή υπερωριακή αποζημίωση.

Έτσι αν σε ένα πρόγραμμα συμμετέχουν δύο μαθητικά τμήματα δικαιολογείται η συμμετοχή με υπερωριακή αποζημίωση ή μείωση ωραρίου τεσσάρων (4) εκπαιδευτικών του Σχολείου.

Καλό είναι να καταβάλλεται προσπάθεια διεπιστημονικής σύνθεσης της παιδαγωγικής ομάδας με εκπαιδευτικούς διαφορετικών ειδικοτήτων ώστε να επιτυγχάνεται πολύπλευρη προσέγγιση των θεμάτων.

Το μαθητικό τμήμα έχει 15-30 μαθητές και μπορεί είτε να είναι αυτούσιο τμήμα του σχολείου (π.χ. το Β2) ή να απαρτίζεται από μαθητές διαφορετικών τμημάτων και τάξεων του Σχολείου που επιθυμούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα που φυσικά υλοποιείται εκτός ωρολογίου προγράμματος.

Στους μαθητές που παίρνουν μέρος, το Σχολείο παρέχει έντυπη βεβαίωση συμμετοχής και τους τιμά με ονομαστική αναφορά και συγχαρητήρια κατά την εκδήλωση παρουσίασης των προγραμμάτων στο τέλος του σχ.έτους ενώπιον όλης της μαθητικής κοινότητας.

4. Σε κάθε σχολείο ορίζεται ένας συντονιστής των προγραμμάτων Π.Ε ύστερα από συμφωνία των μελών της Παιδαγωγικής Ομάδας. Καλό είναι να επιλέγεται ο περισσότερο έμπειρος και επιμορφωμένος σε σχέση με την Π.Ε συνάδελφος, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί πληρέστερα στο ρόλο του που περιλαμβάνει εκτός από τον εσωτερικό συντονισμό και τη συνεργασία με τον Υπεύθυνο Π.Ε της Δ/νσης Β/θμιας του Νομού, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων, όπως και για κάθε άλλη σχετική με το περιβάλλον δραστηριότητα του Σχολείου.

5. Είναι επιθυμητή η συνεργασία για την υλοποίηση των προγραμμάτων Π.Ε του Σχολείου με ειδικούς από Επιστημονικά Ιδρύματα, με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, με τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, με Κυβερνητικούς φορείς και με μη Κυβερνητικούς φορείς αρμόδιους για θέματα Περιβάλλοντος εφόσον οι τελευταίοι έχουν έγκριση για σχετικές συνεργασίες από τη Δ/νσή μας.

6. Προγράμματα Π.Ε θεωρούνται εκείνα που το περιεχόμενό τους σχετίζεται με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2 (α,β) της Υπ.Απόφασης Γ2/4867/28.8.92 και πιο συγκεκριμένα με αντικείμενα όπως τα παρακάτω:

- Δουή λειτουργία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος.

- Αβιοτικά στοιχεία (κλίμα, έδαφος).
- Χλωρίδα, πανίδα.
- Αλληλεπιδράσεις οργανισμών με το περιβάλλον τους και μεταξύ τους.
- Παραγωγοί, καταναλωτές, αποικοδομητές.
- Ροή ενέργειας.
- Τροφικά πλέγματα.
- Χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, υγρότοποι, δάση, ποτάμια, ακτές.

- Οικολογικές διαταραχές.

- Ρύπανση αέρα υδάτων εδάφους.
- Βιοσυσσώρευση.
- Οξινή βροχή.

- Ηχορύπανση.
- Φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, σεισμοί, εκρήξεις ηφαιστειών, πλημμύρες).
- Αναδασώσεις. Εισαγωγές ξενικών ειδών.
- Ερημοποίηση.
- Υπερβόσκηση υπεραλίευση.
- Διάβρωση εδάφους.
- Εξάντληση φυσικών πόρων και διαχείρισή τους.
- Προστατευόμενα είδη και περιοχές.
- Απειλούμενα είδη.

- Ανθρωπογενές περιβάλλον. (μέσα παραγωγής, μέσα συγκοινωνίας, οικισμοί κλπ) και η σχέση του με το φυσικό.

- Πολεοδομία, αρχιτεκτονική, συγκοινωνίες.
- Διαχείριση απορριμάτων, ανακύκλωση.
- Αντιρρυπαντική τεχνολογία. (Σταθμοί Βιολογικού Καθαρισμού, φίλτρα, καταλύτες κ.α).
- Βιομηχανικά απόβλητα και οικιστικά λύματα.
- Αστικό και περιαστικό πράσινο.
- Πυροπροστασία.
- Ενεργειακό-Πυρηνική ενέργεια- Ήπιες μορφές ενέργειας.
- Αγροοικοσυστήματα-Φυτοφάρμακα-Χημικά λιπάσματα.
- Πολιτισμός και περιβάλλον.
- Ιστορία τοπίου.
- Θρησκεία και περιβάλλον.
- Περιβάλλον και Υγεία.
- Τοπική Ιστορία και φυσικό περιβάλλον.
- Οικονομία και περιβάλλον.
- Αειφορική ανάπτυξη.
- Τουρισμός και περιβάλλον.

Σημειώνεται ότι τα προγράμματα πρέπει να προσανατολίζονται σε θέματα που έχουν σχέση με το στενό ή ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο του σχολείου και να έχουν παιδαγωγικό προσανατολισμό στην κατεύθυνση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των νέων.

7. Η διαδικασία υποβολής του προγράμματος για έγκριση, η γνωμοδότηση από την αρμόδια Επιτροπή της Δ/σης Β/θμιας Εκπ/σης και η υλοποίηση της χρηματοδότησης θα πρέπει να ολοκληρώνονται το συντομότερο δυνατό.

Η αρμόδια Επιτροπή γνωμοδοτεί θετικά μόνο για δαπάνες αγοράς υλικών και προσφερομένων υπηρεσιών υποστήριξης του προγράμματος (γραφικά, χαρτικά, φωτοτυπικά, φωτογραφικά, άλλα αναλώσιμα που υποστηρίζουν το πρόγραμμα, υλικά

οπτικοακουστικής υποστήριξης όπως βιντεοταινίες, κασσέτες, προβολείς, πίνακες εκθέσεων, κάμερες κ.α) δαπάνες εκπαιδευτικών εκδρομών και έκδοσης εργασιών.

8 Όπως είναι γνωστό στις Σχολικές Δραστηριότητες εκτός από τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνονται και προγράμματα Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικής θεματολογίας.

Σας πληροφορούμε ότι από την φετινή σχολική χρονιά (1995-96) έχουν ορισθεί Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας στις Δ/σεις Β/θμιας Εκπ/σης Α', Β', Γ' και Δ' Αθηνών, Θεσ/νίκης, Αχαΐας, Ηρακλείου, Λάρισας, Ιωαννίνων, Αλεξανδρουπόλεως, Δράμας, Καστοριάς και Σάμου, ενώ το τηλέφωνο του αρμοδίου Γραφείου στη Δ/ση Σπουδών του ΥΠΕΠΘ είναι το 32 33 062 (Κα Αποστολάκη).

Εξ' άλλου σε ότι αφορά τις πολιτιστικές δραστηριότητες λειτουργεί στη Δ/ση Σπουδών του ΥΠΕΠΘ αρμόδιο γραφείο με υπεύθυνη την Κα Ειρήνη Σενετάκη (τηλ.3237848).

9. Τα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης υλοποιούνται είτε εντός του κανονικού ωρολογίου προγράμματος όταν είναι δυνατόν (π.χ.Γυμνάσια) είτε εκτός του κανονικού ωρολογίου προγράμματος (μετά το πέρας των μαθημάτων, σε ημέρες περιπάτων και εκδρομών σε κενές ώρες, τα Σαββατοκύριακα, τις αργίες κλπ).

Σε κάθε περίπτωση η υλοποίησή τους διευκολύνεται με κάθε δυνατό τρόπο από τη Δ/ση του Σχολείου και από το Σύλλογο των Καθηγητών ενώ κατά το μήνα Μάιο διατίθεται μία εργάσιμη μέρα για την παρουσίασή τους σε όλη την Σχολική Κοινότητα με επιδίωξη γόνιμης συζήτησης και πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος.

Καλό είναι επίσης να διατίθενται 2 διδακτικές ώρες κατά την έναρξη του Σχολικού έτους για ενημέρωση όλων των μαθητών του Σχολείου για τους στόχους και τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων Π.Ε.

Την ολοκλήρωση του προγράμματος (παρουσίαση, έκδοση εργασίας) ακολουθεί σχετική έκθεση αξιολόγησης που κάνει η Παιδαγωγική ομάδα σε συνεργασία (ή όχι) με τον Υπεύθυνο Π.Ε ή και άλλους ειδικούς και που σε κάθε περίπτωση κοινοποιείται στην αρμόδια Δ/ση Β/θμιας Εκπ/σης.

Ευχόμαστε δημιουργική εργασία και καλή επιτυχία κατά τη νέα σχολική χρονιά.

Οι προϊστάμενοι των Δ/σεων και των Γραφείων Β/θμιας Εκπ/σης παρακαλούνται να ενημερώσουν σχετικά όλα τα σχολεία της περιοχής τους το ταχύτερο δυνατόν.

Ο Δ/ΝΤΗΣ

ΕΜΜ.ΤΡΑΝΟΥΔΗΣ

Συνημμένα: 1

Εσωτερική διανομή:

- 1) Δ/ση Σπουδών Δ.Ε (3)
- 2) Δ/ση Ελληνοπαίδων Εξωτερικού



ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ